

Studiu de caz: Conferința de la Munchen

Documente

1. Extract dintr-o scrisoare a ambasadorului britanic în Marea Britanie, Neville Henderson; 6 septembrie, 1938 (FO 371/21737)

„Nu este exagerat să spun că lumea așteaptă cu nerăbdare pe care Hitler trebuie să-l dea la Nürnberg. El nu se poate eschiva de la anunț: el trebuie făcut. Nerăbdarea nu este mai puțin mare în Germania decât oriunde altundeva. Și dictatorii pot și trebuie să vorbească mult mai clar decât liderii democrației. De aceea am insistat în ultimele săptămâni pentru a clarifica înainte de Nürnberg situația de la Praga. Benes nu ar merge niciodată atât de departe dacă nu ar fi forțat s-o facă. Și toate punctele de la Carlsbad sunt mai bune decât orice termeni pe care i-ar putea obține mai târziu, pace sau război.

Cred că șansele ca Hitler să se pronunțe pentru război (tunetul său sigur va fi) sau pentru pace sunt de 50 – 50 %. Eu optez pentru ultima. Dacă am dreptate aș dori dacă este posibil, în orice caz, ca ziarele Times, Daily Telegraph, Beaverbrook Press etc. să-l descrie pe Hitler ca pe un apostol al păcii. Va fi teribil de neplăcut dacă acest lucru nu este făcut. Nu poate Departamentul de Știri să ne ajute?

Facem o mare greșală dacă presa continuă să-l atace. Permiteți atacurile asupra consilierilor săi, dar să dăm o șansă lui Hitler să fie băiat bun. Dacă scopul nostru este să ajungem la rezultate, aceasta este strategia pe care trebuie s-o aplicăm. Dacă singura noastră satisfacție este să-l ponegrim. Atunci trebuie să renunțăm la orice șanse de a obține rezultate.”

Cerințe:

- Credeți că germanii erau neliniștiți de rezultatele tratatelor despre regiunea sudetă?
- Ce credeți că voia să zică Henderson prin „Benes nu ar merge niciodată atât de departe dacă nu ar fi forțat s-o facă.”
- Ce voia Henderson să facă presa britanică pentru Hitler?
- Care credeți că era opinia lui Henderson despre Hitler?
- Cum putea perspectiva lui Henderson afecta comportamentul lui Chamberlain în cazul unei întâlniri cu Hitler?

2. Fragment din întâlnirea dintre Neville Chamberlain și Adolf Hitler la Berchtesgaden (FO 371/21738)

El a spus că tineretul său este obsedat de teoria rasială și el simte că germanii sunt ca unul, dar el face distincție între posibil și imposibil și recunoaște sunt locuri locuite de germani care sunt imposibil de adus la Germania; dar acolo cei de frontieră este o altă problemă și el este îngrijorat pentru zece milioane de germani, din care trei milioane sunt în Cehoslovacia.

Este imposibil ca Cehoslovacia să rămână ca un vârful de lance într-o coastă a Germaniei.

Așa că eu am spus: <Stați un moment: este un punct în care vreau să fie foarte clar și vreau să explic de ce: ați spus că trei milioane de germani sudeți trebuie incluși în Reich – sunteți satisfăcut cu asta și nu mai vreți nimic altceva? Am întrebat asta pentru că sunt mulți oameni care cred asta nu este totul; că vreți să dezmembrați Cehoslovacia.>

Atunci el s-a lansat într-un lung discurs: că el a fost străin de cauza unității rasiale și el nu vrea mult din Cehoslovacia. Tot ce vrea este regiunea sudetă.

După aceea i-am pus mai multe întrebări despre subiect când el a spus: <Dar toate acestea par foarte academice; eu vreau să ne îndreptăm asupra realităților. Trei sute de suteți au fost omorâți lucrurilor nu mai pot continua așa: asta trebuie reglementat imediat; sunt hotărât să rezolv asta; nu-mi pasă dacă este război mondial sau nu; sunt determinat s-o rezolv și pentru a o rezolva imediat sunt pregătit să risc un război mondial mai decât să o târăsc așa.>

Așa că eu am replicat: <Dacă Fuhrerul este determinat să rezolve această problemă prin forță fără să aștepte ca o discuție între noi să aibă loc de ce m-a lăsat să mai merg acolo? Am pierdut timpul.>

Am putut să-mi exprim opinia conform căreia în principiu nu am nimic de obiectat împotriva separației regiunii sudete de Cehoslovacia, convins că dificultățile vor putea fi învinse”.

Cerințe:

a. Realizați un rezumat al întâlnirii adăugând și câte o propoziție pentru următoarele începuturi:

- Hitler a spus: „.....
- Chamberlein a întrebat: „.....
- Hitler a replicat: „.....

b. La ce amenințare a recurs Hitler?

c. Cum a răspuns Chamberlein?

d. Ce i-a sugerat Chamberlein lui Hitler?

e. Regiunea sudetă era parte a Cehoslovaciei? Nici un reprezentant al Cehoslovaciei nu a fost prezent? Avea dreptul să facă Chamberlein această propunere?

3. Concluziile generalului Ismay trimise Cabinetului britanic la 20 septembrie 1938 (CAB 21/544)

15. Concluziile generale pot fi sintetizate astfel:

a. O absorbție a Cehoslovaciei de către Germania îi va spori prestigiul militar, crescându-i potențialul de război și va fi probabil capabilă să dispună de o puternică forță de uscat împotriva Franței și a noastră într-un timp foarte scurt.

b. Atât timp cât Germania acordă atenție puterii sale aeriene ea își va menține superioritatea aeriană. Pe de altă parte, este deschisă spre noi, pentru a face ce este necesar pentru a-i ajunge din urmă, sau cel puțin să micșorăm decalajul, mai ales privind apărarea (pasivă și activă) împotriva atacurilor aeriene. Procedând astfel vom avea o asigurare puternică împotriva marilor pericole la care suntem acum expuși; astfel putem furniza cea mai puternică intimidare prin întârzierea unei acțiuni rapide din partea Germaniei.

c. Prin urmare, din punct de vedere militar, timpul este în favoarea noastră și dacă războiul cu Germania va fi inevitabil, atunci este mai bine să aibă loc în 6 – 12 luni, decât să acceptăm acum această provocare.”

Cerințe:

a. Ce preconiza generalul Ismay că se va întâmpla cu Cehoslovacia, într-un moment când aceasta era un stat independent?

- b. Ce efect crede generalul că va avea pentru puterea militară germană cucerirea Cehoslovaciei de către Germania?
- c. Când recomanda confruntarea cu Germania?
- d. Care era rațiunea lui?
- e. Cum îl putea afecta pe Chamberlein punctul de vedere a lui Ismay, atunci când, mai târziu, l-a întâlnit pe Hitler?

Exercițiu

Citiți cu atenție următoarele afirmații:

1. „Politica conciliatoristă a lui Chamberlein a dus la război deoarece Hitler a crezut că se poate extinde oriunde.”
2. „Politica conciliatoristă a lui Chamberlein a cumpărat un an foarte prețios în vederea pregătirii războiului care era iminent.”
3. „Chamberlein a crezut că Hitler era un om de onoare”.
4. „Decizia de a ceda regiunea sudetă Germaniei a reprezentat o trădare a poporului cehoslovac.”
 - Care sunt argumentele pro și contra pentru fiecare declarație?
 - Care din ele este cea mai apropiată de adevăr? Explicați alegerea făcută.